

VROEDVROUW TEGEN WIL EN DANK

PATRICIA HARMAN

VROEDVROUW
TEGEN WIL EN DANK

Vertaling Renée Olsthoorn

HarperCollins

© 2015 Patricia Harman
Oorspronkelijke titel: *The Reluctant Midwife*
Vertaling: Renée Olsthoorn
Omslagontwerp: Nanja Toebak
Omslagbeeld: © Lee Avison / Trevillion Images
Zetwerk: Mat-Zet B.V., Soest
Druk: CPI Koninklijke Wöhrmann BV, Zutphen

ISBN 978 94 027 1340 4
NUR 302
Eerste druk 2016

Originele uitgave verschenen bij HarperCollins Publishers LLC, New York, U.S.A.
Deze uitgave is uitgegeven in samenwerking met HarperCollins Publishers LLC
© Nederlandse uitgave: HarperCollins Holland
HarperCollins Holland en Harlequin Holland zijn divisies van Harlequin Enterprises Limited
www.harpercollins.nl

Niets uit deze uitgave mag openbaar worden gemaakt door middel van druk, fotokopie, internet of op welke andere wijze dan ook zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Alle in dit verhaal voorkomende personen zijn ontleend aan de fantasie van de schrijver.
Elke gelijkenis met bestaande personen berust op toeval.

*Dit boek is opgedragen aan de genezer die in ons allen huist.
Het leven kan hard zijn, maar als we elkaars hand vasthouden,
halen we de overkant van de rivier wel.*

DANKWOORD

Ten eerste wil ik mijn man, Tom Harman, bedanken voor zijn steun bij het schrijven van mijn boek. Hij zorgde voor de was om mij meer computertijd te gunnen. Ik bedank mijn medewerkers bij Partners in Women's Health Care die wel moesten accepteren dat ik mijn rooster telkens omgooide in verband met boekverwante zaken.

Verder bedank ik mijn redacteur, Lucia Marco, en haar fantastische team, alsmede mijn agent, Barbara Braun. Ze hebben me geholpen bij de 'bevalling' van een nieuwe Hope River-roman. Natuurlijk mag ik de verloskundigen, muzen en patiënten niet vergeten die mij geïnspireerd hebben.

Ten slotte, lieve lezers, dank ik jullie voor jullie bemoedigende brieven en e-mails. Een boek schrijven is in sommige opzichten een eenzame onderneming. Je hebt zo je twijfels: is het goed genoeg? Zullen de mensen het even goed vinden als het voorgaande boek? Ik blijf aan jullie denken. Ik vertel het verhaal voor jullie, in de wetenschap dat de vrouwen en mannen van Hope River ons moed en hoop geven en ons helpen te genezen.

*Ergens in de Appalachen staat een wit huisje met een blauwe deur.
Achter het huisje staat een schuur, en daarachter bevindt zich een
begraafplaats. Twee vrouwen knielen neer in het hoge gele gras.
Onder een steen liggen drie baby's; van twee de botten en van één
slechts de herinnering. Er zijn ook verse graven, waar zwarten en
blanken samen rusten, acht in totaal.
De vrouwen hebben bloemen in hun handen, boeketjes madelieven,
gele mosterdplantjes en roze flox. Een van hen slaat een kruis. De an-
der kan niet ophouden met huilen.*

Uit het privédagboek van Becky Myers,
geregistreerd verpleegster, vroedvrouw tegen wil en dank
Wild Rose Road, West Virginia, VS
1934-1935

LENTE

1

STRUIKROVER

‘Verdomme, wat heeft dit te betekenen?’ zeg ik tegen dokter Blum, die zich schijnbaar niet bewust is van de avondse zwarte DeSoto die, met een tafel vastgebonden op het dak, langs de kant van de weg geparkeerd staat. Een jonge man in een wollen jack met Schotse ruit staat in de berm met zijn hoed te zwaaien. ‘Help. Stop!’

De kranten waarschuwen ons tegen individuen die weinig goeds in de zin hebben, struikrovers die zich in deze barre tijden voordoen als gestrande reizigers en welwillende mensen verleiden om hen te helpen, waarna ze hen onder bedreiging van een pistool beroven van al hun geld en waardevolle spullen. Vaart minderend zie ik een vrouw voorin zitten met haar voeten op het dashboard. Ze heeft een van pijn vertrokken gezicht. Alleen al om haar gezicht voel ik me gedwongen te stoppen.

‘Ach kom, dat ziet er toch zeker niet nep uit?’ zeg ik tegen de dokter, terwijl ik de auto langs de weg parkeer om te zien wat er precies aan de hand is. Mijn passagier reageert niet, maar ja, dat doet hij nooit. ‘Ik waag het erop.’ Ik druk mijn leren handtas in de krachteloze handen van de dokter en bedek hem met zijn jas. ‘Mocht de man een dief zijn,

geef dit niet af tenzij hij een pistool tegen je hoofd drukt. Dit is alles wat we hebben,' commandeer ik, terwijl ik uit de Pontiac spring. Blum geeft geen krimp.

'Wat is er aan de hand?' schreeuw ik tegen de vreemdeling. 'Is er iets met uw vrouw? Ik ben geregistreerd verpleegster.'

'Godzijdank, *ma'am*,' Ik ben Alvin Norton... Het gaat om mijn vrouw, Bernice. Ze krijgt een baby. Wat moet ik doen? Het is nog zo'n vijftig kilometer naar Torrington.'

'Is ze nú aan het bevallen?'

Ik herinner me de eerste baby die ik ooit geboren heb zien worden, een vroeggeboorte, te klein om zelf te kunnen ademen met een dubbele hazenlip tot aan zijn neus. Het was een razendsnelle bevalling op de eerste hulp, en de moeder was hysterisch. Als leerling-verpleegster hadden ze mij op de afdeling achtergelaten om de bevalling in de gaten te houden, terwijl de andere verpleegsters met pauze gingen. Sindsdien zie ik heel erg op tegen geboorten.

De beelden verdringend ren ik naar de passagierskant van de auto, waar ik een blondje van een jaar of twintig aantref dat uit het raampje aan het braken is.

'Hij komt eruit!' zegt ze, haar groene ogen groot van schrik.

'Wat moet ik doen? Wat moet ik doen?' vraagt Alvin weer.

'Trek in de eerste plaats... haar onderbroek uit.'

Blozend plaatst de man zijn hoed op de motorkap en trekt de kletsnatte broek van de vrouw uit. Ondertussen doe ik mijn versleten wollen jas uit. Hij is oud maar de enige die ik heb.

'Kun je op je zij rollen, Bernice? En dan je hoofd bij het stuur oprichten en je benen spreiden? Ik ben zuster Becky.'

De vrouw wringt zich in allerlei bochten en legt een been op mijn schouder.

'Als de baby inderdaad geboren wordt, *sir*, heb ik een deken of iets dergelijks nodig om hem in te kunnen wikkelen. Mocht het nog niet zover zijn, dan kunt u misschien op tijd terug zijn in Butler Mills. Daar is wellicht een arts.' Ik klink heel kalm en zelfverzekerd, maar inwendig ben ik één brok zenuwen.

'Ja, ja!' De vader rent in het rond als een kip zonder kop.

‘In de koffer,’ gilt de vrouw. ‘Deken in de koffer!’ roept ze nog eens. ‘Uhhhgg.’

Er komt al een harig bolletje ter grootte van een appel tevoorschijn. De boreling neemt vluchtig een kijkje maar trekt zich weer terug, nog niet klaar om deze harde wereld te betreden, stel ik me zo voor. Ik probeer te doen alsof dit voor mij dagelijkse praktijk is, maar ik sta doodsaangsten uit.

Als geregistreerd verpleegster heb ik artsen geassisteerd bij tientallen bevallingen, maar de rauwe emotie, het bloed en het slijm heb ik altijd heel onplezierig gevonden. Bovendien is het beeld van dat eerste misvormde kind nog steeds diep in mijn ziel gegrift... Geef mij maar het zetten van een gebroken arm, het assisteren bij een hysterectomie of het reinigen van een etterende wond.

Ooit heb ik een vroedvrouw geholpen bij de bevalling van een dakloze vrouw die in een tentje onder een stenen brug woonde. Het resultaat was een kerngezonde baby, maar ik vond het nog steeds onplezierig. Wat zei de vroedvrouw ook alweer tegen haar angstige patiënte?

‘Pers een beetje.’ Ik probeer haar geruststellende stem te imiteren, terwijl het koude zweet van mijn slapen druppelt. ‘Pers een beetje... Puf een beetje... Pers een beetje... Puf een beetje. Je baby is er bijna, Bernice.’

De vader keert terug met een wit gehaakt babydekentje. Ik vind het heel vervelend dat het bebloed zal raken, maar het was blijkbaar het enige wat hij kon vinden.

‘We zijn onderweg naar haar moeder in Torrington,’ legt hij tussen de weeën door uit. ‘Daar zouden we blijven tot de bevalling die pas over twee weken had moeten plaatsvinden. Er zal toch niks met de baby zijn?’

‘Uhhhhh!’ kreunt de vrouw weer, en ik negeer de nerveuze vader. Al mijn aandacht gaat uit naar zijn vrouw. Ik heb geen idee wat ik aan het doen ben, maar ik leg mijn handen om het hoofdje van de baby en houd het vast, probeer te voorkomen dat de moeder inscheurt.

Wat een vreemde manier toch om in deze wereld te komen, mijmer ik, de ene mens die uit een ander wordt geperst.

‘Pers een beetje. Puf...’ Het hoofdje is eruit.

‘Mijn God!’ roept de vader uit, zichzelf aan het open autoportier staande houdend.

‘Nu even niet persen, Bernice! Puf. Ik moet controleren of de navelstreng niet om het nekje zit.’

‘Uhhhhg!’ kreunt de moeder weer, en dan maakt de baby een hele draai en komt op de zitting terecht.

‘Een jongen!’ meldt Alvin nog voordat ik zelf heb kunnen kijken. ‘O, zuster! O, mijn liefste Bernice.’ Hij rent naar de chauffeurskant en streelt het van zweet plakkerige blonde haar van zijn vrouw. Ze glimlacht, haar been nog steeds rustend op mijn schouder.

‘Is hij gezond?’ vraagt Bernice.

Ik controleer de krachtig krijsende baby vluchtig op aangeboren afwijkingen, zoals ik altijd doe, en wikkel hem vervolgens snel met navelstreng en al in het mooie dekentje.

‘Helemaal in orde. Een kerngezond jongetje.’ Maar waar laat ik de baby terwijl ik op de nageboorte wacht?

‘Heb je iets zachts? Nog een dekentje misschien?’

De kersverse vader reikt me een versleten fluwelen peignoir aan om een tijdelijk bedje voor de boreling op de vloer te creëren.

‘O, ik moet weer persen!’ kreunt de moeder.

‘Heilige moeder Maria, er gaat er toch niet nog een komen?’ vraagt de vader.

‘Nee, dat is de placenta, het orgaan dat de baby van voeding en zuurstof voorziet. Heb je toevallig een kom?’ De vader reikt zijn mooie vilten hoed aan, en ik vang er de hele slijmerige nageboorte in op.

Bernice draait zich moeizaam om en gaat zitten. Ik geef haar het huilende knalrode jongetje, dat nog steeds vastzit aan de troep in de hoed, en ze begint een liedje voor hem te zingen. ‘Slaap kindje, slaap, daar buiten loopt een schaap...’

Met een lijkbleek gezicht gaat Alvin op de treeplank zitten. ‘Ik weet niet hoe ik u moet bedanken, *ma’am*. Zal alles goed met hen gaan tot we bij haar moeder zijn?’

‘Jawel, maar breng ze onmiddellijk naar een arts of verpleegster, naar iemand die de navelstreng kan doorknippen. Ik heb geen steriele schaar bij me. Dat is belangrijk. Doe het niet zelf. Het moet met een ste-

riële schaar gebeuren. Daarna wordt het stompje met een speciaal verbandje afgebonden.’

‘Dank u,’ zegt Alvin weer. ‘Ik heb een paar dollar. Het spijt me dat ik niet meer kan geven. Ik ben zojuist ontslagen bij Cumberland, de houthandel. Daarom verhuizen we naar Torrington, waar we bij haar ouders intrekken. We moesten alles achterlaten, behalve wat we in de auto kwijt konden. U bent een engel, een godsgeschenk, zuster.’

‘Nee, hou het geld maar. We hebben het niet nodig. We zijn bijna thuis.’

‘Dank u, Engel,’ zegt de moeder, en ik begrijp dat ze denkt dat dat mijn naam is. Engel! Bernice’ ogen zijn gesloten, en ze heeft de gelukzalige uitdrukking van iemand die zojuist een aardbeving of bosbrand heeft overleefd.

Alvin vindt een handdoek die we tussen de benen van de moeder stoppen. Ik laat haar zien hoe ze haar baarmoeder moet wrijven om ervoor te zorgen dat hij stevig blijft en help haar haar kind aan de borst te leggen. Daarna pak ik mijn jas van de motorkap, neem afscheid en loop terug naar de Pontiac om mijn handen te wassen met het water uit de fles die ik bij het laatste benzinstation had gevuld.

‘Zo,’ zeg ik tegen dokter Blum, terwijl ik met een nog steeds bonzend hart achter het stuur neerplof. ‘Ik heb een baby op de wereld geholpen. Heb je het gezien?’ Maar Blum snurkt, en er loopt een straaltje kwijl langs zijn kin. Ik kijk verdrietig naar hem, mijn ooit briljante collega is nu zelf een baby.

DE DOKTER

‘Dat heb je expres gedaan, hè?’ sis ik de man toe die ik onder mijn hoede heb. ‘Om me te straffen, maar waarvoor? Is het soms mijn schuld dat je je verstand hebt verloren?’

De geblondeerde serveerster blikte door het achterraam van het Four Leaf Clover-café, net buiten Oneida, West Virginia, en ik vang een glimp van mezelf op in de spiegel: een kleine vrouw met een korte lichtbruine bob, een scherpe neus, samengeknepen lippen en een wat fron-

send voorhoofd. Zuster Becky Myers, die het momenteel behoorlijk zwaar heeft.

De dokter staart alleen maar naar een plek vlak voor zich, waar hij een of andere door hem ingebeelde nachtmerrie voor zich ziet of helemaal niets. De bergen torenen hoog boven ons uit; zandsteen bedekt met rode esdoorns die net aan het uitkomen zijn. Na een diepe zucht begin ik de vieze boel schoon te maken.

Ruim zeven jaar was ik dokter Isaac Blums parttime OK-zuster, daarnaast zwaaide ik de scepter over het consultatiebureau in Liberty, West Virginia. Maar toen de economie in 1930 instortte, en de kliniek geen staatssubsidie meer ontving, volgde ik hem naar Perrysville als zijn assistente in de privépraktijk die hij nog vier jaar met zijn broer zou delen.

Ik had altijd veel bewondering voor Blum, het type arts dat bevallingen begeleidde, operaties uitvoerde, op huisbezoek ging, de hele nacht aan het bed van een ziek kind zat en de ochtend daarop gewoon spreekuur hield. Hij was een briljant diagnosticus en een nauwgezette chirurg met gevoelige competente handen.

Toegegeven, perfect was hij nu ook weer niet. Hij sprak vaak als een professor, gebruikte dure medische termen die de patiënten niet begrepen, en zijn sociale vaardigheden waren niet je dát, maar ik wist altijd alles glad te strijken. We waren een team, en als je jaar in jaar uit samen geconfronteerd wordt met leven of dood, ontstaat er een hechte band.

En hier sta ik dan, een universitair geschoolde geregistreerde verpleegster van tweeënveertig jaar die voor een volwassen man zorgt die in zijn broek poept. Een man die bovendien niet kan praten en compleet afhankelijk is van een ander om te overleven. Soms denk ik... dat hij misschien niet wil leven.

Blums inzinking, nu een jaar geleden, vond plaats van de ene dag op de andere. Nadat zijn vrouw met haar auto in de rivier de James was terechtgekomen, leek het of iemand de stop er bij hem uit trok, en de vitaliteit gewoonweg uit hem wegstroomde. Het duurde twee dagen voordat haar stoffelijk overschot werd gevonden, gevangen onder het ijs.

Ik was geen familielid, zelfs niet zijn liefje, maar zoals het een goede verpleegster betaamt, nam ik de volledige zorg voor hem op me. Wat moest ik anders? Hem zien verhongeren of weggroten in zijn eigen uitwerpselen? Veronderstellende dat het tijdelijk zou zijn, installeerde ik hem in de logeerkamer van mijn huurflat, en ging al mijn tijd in zijn herstel zitten... Maar hij herstelde niet, en we leefden van zijn spaargeld tot het op was. Een jaar van rouw later trok zijn broer, dokter Leonard Blum, senior-partner en eigenaar van hun tweepersoonspraktijk, ten slotte zijn handen van hem af.

‘Verdomme, Isaac,’ schreeuwde Leonard de laatste keer dat we hem zagen, nu twee dagen terug. ‘Ik moet werken voor mijn brood, heb monden te voeden. Voor mijn part kun je hier als een levend lijk blijven zitten en verhongeren, maar ik kan de praktijk niet in mijn eentje runnen. Ik neem een andere arts in dienst.’ Daarop smeed hij de deur achter zich dicht en ging er met ronkende motor in zijn Packard vandoor.

Ik had Isaac net thuisgebracht van de Johns Hopkins-universiteit (mijn laatste hoop). Na hem vier weken lang te hebben onderzocht, bevalen de neurologen experimentele elektroshocktherapie aan. Ze zouden een flinke stroomstoot door zijn brein schieten in de hoop dat de pijn hem uit zijn lethargie zou doen ontwaken. Dat ging mij echter te ver. (Mocht Blum ooit terugkeren en zelfs maar één hersencel hebben verloren, dan zou ik daar de schuld van krijgen).

En toen klopte Mrs. Jenkins, onze hospita, gisteren op mijn deur, haar kin geheven, haar handen op de heupen.

‘Zuster Becky,’ zei ze. ‘Ik krijg nog drie maanden huur van u, en mijn geduld is zo dun als sneeuw in Atlanta. Er worden in de VS dagelijks twintigduizend mensen ontslagen, en mijn man is er een van. We beleven zware tijden. Als u tegen vrijdag niet kunt betalen, zet ik u eruit. We hebben het geld nodig.’

Ik had maar veertig dollar, niet eens genoeg voor één maand huur, laat staan voor drie. Het geld dat de dokter nog had, was opgegaan aan Johns Hopkins. Maar die avond liet Blum mij een hoedje schrikken. Ik was hem in bed aan het stoppen, toen hij voor het eerst in ruim een jaar sprak.

‘Naar huis.’ Zijn stem kraakte als een deurscharnier dat nodig gesmeerd moet worden.

‘We zijn thuis, hier in Perrysville, Virginia.’

‘Nee.’ Hij schudde zijn hoofd. ‘Andere Virginia!’

Ik begreep toen dat hij Wést Virginia bedoelde, waar hij nog steeds een huis had en zijn oude praktijk. Dus... omdat er geen andere opties waren, laadde ik in wat ik kon meenemen, en sloegen we ’s nachts op de vlucht.

Nu volgen we de bosrijke bergketen via de provinciale weg die langs kleine boerderijen leidt met gras zo groen dat je ogen ervan gaan zingen, langs watervallen die over zandstenen rotsblokken omlaag storten, langs bergbeken die lachen van puur plezier. En terwijl we de afdaling inzetten, begint mijn gemoed verlicht te raken. De eeuwig zorgelijke Becky maakt plaats voor de ándere, optimistische Becky.

‘Over een minuut of tien zijn we in Liberty,’ zeg ik tegen mijn zwijgende metgezel. ‘De elektriciteit in je huis zal wel afgesloten zijn, en het zal er stoffig en vuil zijn, maar we redden ons wel.’ De dokter reageert niet, maar dat verwacht ik ook niet van hem.

Na twintig uur in de Pontiac bereiken we eindelijk een hooggelegen bergvallei, en ik voel dat de nare druk op mijn maag aan het verdwijnen is. Daar, in de verte ontwaar ik een vertrouwd oriëntatiepunt, een slingerend zilveren lint dat men de Hope noemt.

EEN BEDROEVEND WELKOM

‘Leg me precies uit hoe dit is gebeurd,’ eis ik van Mr. Linkous, de advocaat die de afgelopen tien jaar dokter Blums zaken in Liberty heeft beheerd. Alleen dankzij mijn verpleegstersopleiding ga ik niet gillen.

Isaac zit naast me, onbeweeglijk, zijn handen als vuisten gebald op zijn knieën, zijn ogen gefixeerd op de ingelijste diploma’s van de advocaat die aan de muur achter zijn bureau hangen. (Wat is het toch verdrietig. Toen ik hem leerde kennen, kon je in zijn felblauwe ogen zien hoe zijn brein werkte, als witvisjes die boven het water van een heldere bergstroom uit springen.)

‘Tja.’ De bleke jonge advocaat schraapt zijn keel en draait zijn vullen tussen zijn vingers. ‘Ik had opdracht om dokter Blums hypotheek en belastingen te betalen, toen hij en Mrs. Blum zich aansloten bij de praktijk van zijn broer in Charlottesville, maar afgelopen jaar stuurde hij geen geld meer. Ik heb hem drie keer geschreven.’

Vervolgens tikt hij fronsend op een dossier op zijn bureau, dat, neem ik aan, kopieën bevat van de correspondentie. ‘Ik heb zijn broer ook geschreven, op 1 november 1933, daarna heb ik op 1 januari 1934 een be-

richt laten plaatsen in de plaatselijke kranten hier en in Charlottesville, maar er kwam geen reactie. Niet in de gelegenheid om naar Virginia te reizen, noch in staat om de hypotheek en belastingen zelf te betalen, had ik geen keus.’

‘We woonden in Perrysville,’ zeg ik bits, alsof dat iets uitmaakt. ‘Dat ligt vijftig kilometer buiten Charlottesville.’

‘Het huis met inboedel en al, zijn praktijk en ruim tachtig are grond zijn door de Mountain Federal geveild op...’ Hier bekijkt hij de stukken weer. ‘...25 februari 1934. Mr. Churchouse, een investeerder uit Charleston, heeft het bezit voor een appel en een ei gekocht.’ De vroegtijdig kalende advocaat klapt het dossier dicht, alsof de kwestie daarmee is opgelost.

‘Dus we hebben géén plek om te wonen? Hij heeft geen hús?’ Nu raak ik toch een beetje buiten mezelf.

Na een blik op de dokter geworpen te hebben, kijkt hij mij weer aan. ‘Wat is er gebeurd?’ vraagt hij fluisterend. ‘Het spijt me verschrikkelijk. Was het een beroerte?’

Ik ben te zeer van streek om het mooier te maken dan het is. ‘De neurologen weten het niet zeker. Misschien een beroerte, hoewel ze de oorzaak van de schade niet kunnen bepalen. Misschien is hij in shock door de dood van zijn vrouw.’

De donkere wenkbrauwen van de advocaat schieten omhoog. ‘Ik heb het gehoord van Mrs. Blum. Een tragedie. Ze leek een buitengewone vrouw.’

Ik weet wat hij bedoelt. Ze was een schoonheid.

Weer in de Pontiac staar ik uit het raam naar de dichtgetimmerde winkels in Main Street. Wat nu? Blum zit er bij als een ledenpop. We hebben nog maar tien dollar, niet genoeg voor de benodigde benzine om terug te kunnen rijden naar Perrysville, en we hebben geen van beiden familie tot wie we ons kunnen wenden. Ik heb me nog nooit zo alleen gevoeld.

Toen ik vier jaar geleden uit Liberty vertrok, was Wall Street ingestort en hadden een paar winkels hun deuren gesloten. Toch kwamen boeren, mijnwerkers en zakenlieden met hun gezinnen naar de stad

om inkopen te doen. Nu zie ik in heel Main Street maar twee auto's en een paard-en-wagen staan. Overal hangen borden met TE KOOP erop. Op het eerste gezicht zijn er maar een paar winkels open; de kruidenier, de kapper, Stenger's Pharmacy en het Eagle Theater, maar dat alleen 's zaterdags blijktbaar. Verderop is een café met lichtreclame en Ida May's House of Beauty, dat is alles.

'Welkom thuis,' mijmer ik hardop, en laat mijn hoofd tegen de leren chauffeurszitting zakken. Ik zou nu in het Walter Reed-ziekenhuis kunnen werken met een schoon wit uniform aan en een gesteven kapje op. In plaats daarvan zit ik ineengedoken in een koude auto, praktisch berooid, als verzorgster van een geestelijk gehandicapte ex-arts, dakloos en geen plek om naartoe te gaan. En ik ben niet eens dokter Blums vrouw of zus, verdorie. Ik ben slechts de laatste vriendin die hij heeft, nou ja, bijna-vriendin. Meer een collega, eigenlijk. Ik werp de arme kerel een blik toe en trek zijn kraag recht.

Heel even overweeg ik om twee kamers te huren in pension Barnett en op zoek te gaan naar werk in Delmont, ruim dertig kilometer verderop. Ik hoef echter alleen maar naar het aantal mannen op de treden van het gerechtsgebouw te kijken om te begrijpen dat ook daar geen vacatures zullen zijn.

Het zijn dezelfde werkloze mijnwerkers, houthakkers, monteurs en landarbeiders die vier jaar geleden op de bankjes zaten toen ik mijn baan kwijtraakte. Destijds waren het er echter maar vijf of zes. Nu hangen er wel twintig rond. Ze roken Lucky Strikes of maiskolfpijpen en hopen werk te krijgen, al was het maar voor een dag. Ik zie iemand een dot pruimtabak op de stoep uitspugen, en op dat moment komen de waterlanders. Ik ben ten einde raad.

'Mr. Linkous had ons op zijn minst onderdak voor de nacht kunnen aanbieden,' beklaag ik me tegenover mijn zwijgende metgezel. Ik krijg geen antwoord maar vervolg mijn eenzijdige conversatie. 'Na drie keer tanken hebben we nog maar tien dollar...' Ik scharrel in mijn portemonneetje. '...en vijfenveertig cent,' voeg ik eraan toe. 'Niet genoeg om terug te rijden naar Perrysville, en trouwens, waar zouden we heen moeten gaan áls we het al haalden? We moeten de hospita nog steeds drie maanden huur betalen, en ik kan je broer niet om onderdak vra-

gen.’ Na een diepe ademteug neem ik onze bezittingen door. ‘We hebben de Pontiac, die is pas zes jaar oud. We hebben twee sterke lichamen, opgeteld twaalf jaar hoger onderwijs, maar samen slechts één brein.’ Hier breekt mijn stem, en Blum kijkt me aan.

Vervolgens spreekt hij weer, de tweede keer in een jaar. ‘Patience.’

‘Patience! Heb je je verstand verloren?’ Hier moet ik om glimlachen, want hij hééft immers zijn verstand verloren. ‘Als je soms denkt dat we hier, op de hoek van Sycamore Street en Main Street een potje patience kunnen gaan spelen tot iemand ons uit de puree helpt, ben je er erger aan toe dan ik dacht!’

Maar opeens begrijp ik het: Patience Murphy, de vroedvrouw.

ONDERDAK

‘Patience Murphy!’

Opnieuw doet Blum me verstedd staan. Het lijkt wel of zijn ooit briljante geest een winterslaap houdt, en hij zo nu en dan heel even zijn neus buiten het hol steekt om iets zinnigs te zeggen.

De vroedvrouw van Hope River, Patience Murphy, was een van mijn schaarse vriendinnen toen ik nog in Liberty woonde, vier jaar geleden. Je zou denken dat ik meer vriendinnen zou hebben gehad, maar voor een werkende alleenstaande vrouw in een bergstadje lagen ze niet voor het oprapen.

Net nadat ik was vertrokken bij de mijnwerkersmissie in Scotts Run en werkverpleegster werd in dienst van Union County, zochten een paar mensen toenadering tot me. Apotheker Stenger en zijn vrouw nodigden me uit voor een etentje, maar ik werd gek van hun vijf drukke kinderen, en ik heb ze nooit bij mij terug uitgenodigd.

De schooljuf, Marion Archer, nam me uit winkelen in Torrington, maar ik kon niet tegen haar oeverloze geklep. Verder had je Priscilla Blum, de vrouw van dokter Blum. Zij en Patience... waren bijna vriendinnen... en de dokter... maar dat was zuiver beroepsmatig.

Patience Murphy en haar jonge zwarte assistente, Bitsy Proudfoot, wonen maar zestien kilometer buiten Liberty aan Wild Rose Road. We kunnen er over een halfuurtje zijn. Misschien mogen we een paar dagen bij haar logeren. Ik zou al dankbaar zijn als we in haar schuur kunnen slapen.

Ik start de Pontiac en rijd door Main Street, langs de gesloten winkels, het gerechtsgebouw, de watertoren en de doopsgezinde kerk.

Terwijl we over de stenen brug over de Hope rijden, voel ik dat dokter Blum rechterop gaat zitten en omlaag naar het water kijkt. Verderop zijn twee mannen aan het vissen. Ze heffen hun hand bij wijze van groet, en ik vraag me af of ze de dokter herkennen of dat ze gewoon vriendelijk zijn.

Tot nu toe was het nog niet bij me opgekomen dat men, als men hoort dat dokter Blum terug is, misschien van hem verwacht dat hij zijn praktijk heropent. Ik pers mijn lippen op elkaar. Het komt niet vaak voor dat ik mezelf toesta te zwelgen in de volle last van zijn tragedie. Meestal doe ik gewoon mijn plicht als verpleegster, weliswaar mezelf confuus en boos afvragend hoe ik hierin verzeild kon raken.

Uiteraard ken ik het antwoord. Ik had alleen nooit gedacht dat het zou duren en duren. Wat moet ik nu? Hem achterlaten op de treden van een armenhuis? Of in het staatskrankzinnigengesticht? Ik ben in zulke afschuwelijke oorden geweest, en dat doe je iemand om wie je geeft niet aan.

Terwijl ik afsla naar Salt Lick, steekt er een wind op, en word ik bijna een greppel in gereden door een groene truck. Het is een type dat ze in de Grote Oorlog gebruikten, maar dat nu gevuld is met jonge mannen in kakiuniformen. Als de kerels me zien, beginnen ze te joelen. 'Hé, schatje!' 'Hallo, moppie!'

CCC, CIVILIAN CONSERVATION CORPS, staat er op de cabine. Als onderdeel van Roosevelt's New Deal trekt de federale overheid jonge mannen uit het hele land aan en laat hen, bij wijze van een niet-militair leger van natuurbeheerders in agrarische gebieden werken, als alternatief voor een bijstandsuitkering. Het zou me dus niet moeten verbazen ze hier, zelfs in Union County, te zien.

Hun fluitconcert is een oppeppertje, maar duurt maar even. Op afstand kunnen ze niet zien dat ik me al in geen twee dagen heb opge-